

Rezultate primare privind evaluarea veniturilor ratate de la exploatarea forestieră ilegală și braconaj

Olga CAZANȚEVA,
expert Societatea Ecologică “BIOTICA”

Seminar: *Gestiunea durabilă a resurselor forestiere și pastorale din Republica Moldova*
Chișinău, 24 noiembrie 2015

Distribuirea gradului de împădurire

Conform datelor Agenției Relații Funciare și Cadastru a fost stabilit indicele de împădurire a RM de aproximativ 11,5%.

Fondul forestier național la 01.01.2014 constituie 446,4 mii ha sau 13,6% din teritoriul țării.

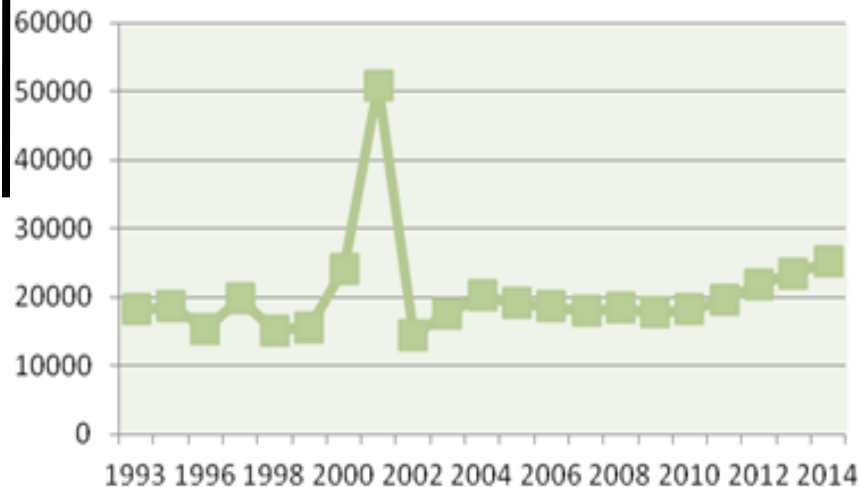
Ponderea terenurilor acoperite cu păduri în suprafața totală a raioanelor, %

A	
0-7	
7-10	
10-15	
15-25	
25-35	

Evoluția suprafețelor acoperite cu pădure și vegetație forestieră, ha

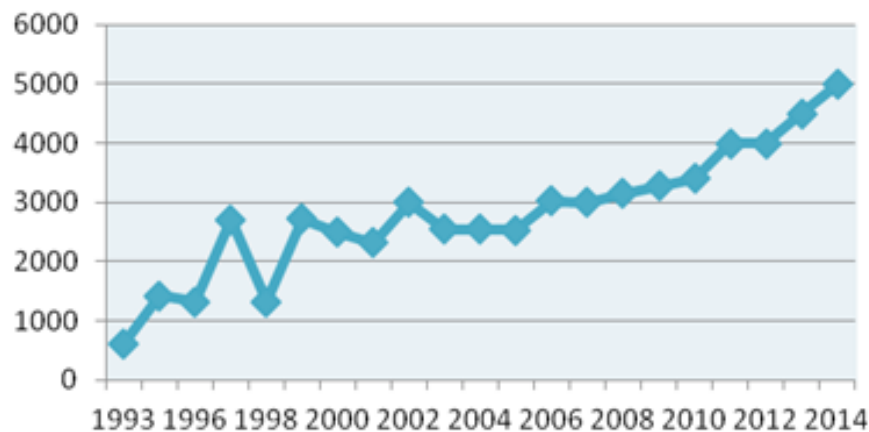
Anii de referință	Suprafața acoperită cu păduri, ha	Suprafața acoperită cu vegetație forestieră	Total suprafața pădurilor și suprafețelor cu vegetație forestieră
2004	362 045,9	49 313,7	411 359,6
2014	379 271,4	50 119,1	429 390,5

Suprafața totală a tăierilor silvice

Pentru perioada 1993-2014 suprafața totală de tăieri în cadrul Agenției Moldsilva a crescut de **1,4 ori** (de la 18199 pînă la 25153 ha), iar suprafața tăierii de produse principale de **8,2 ori** (de la 612 pînă la 4992 ha).

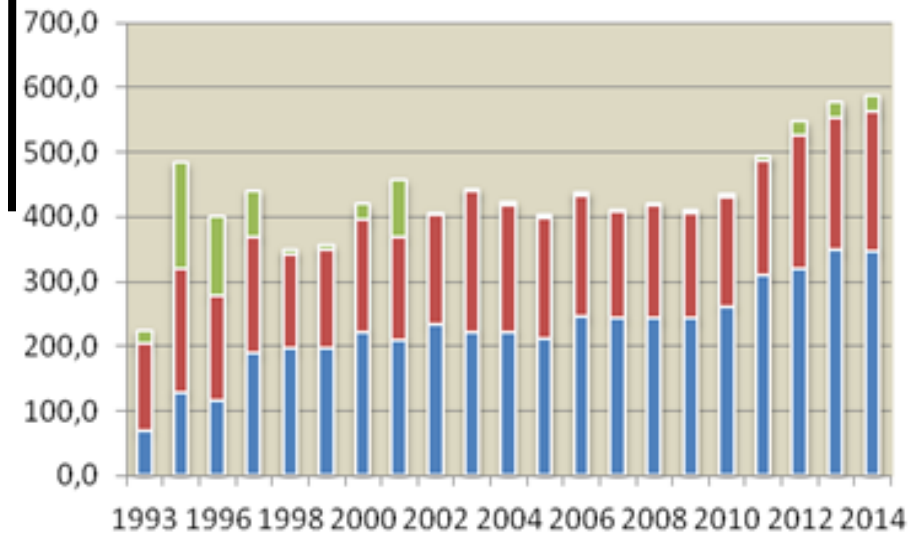
Suprafața totală a tăierilor silvice (Moldsilva, ha)

Ponderea suprafeței tăierii de produse principale în suprafața totală de tăieri în cadrul Agenției „Moldsilva” a crescut de la **3,4** pînă la **19,8%**.

Suprafața tăierilor de produse principale (Moldsilva, ha)

Volumul total al tăierilor silvice

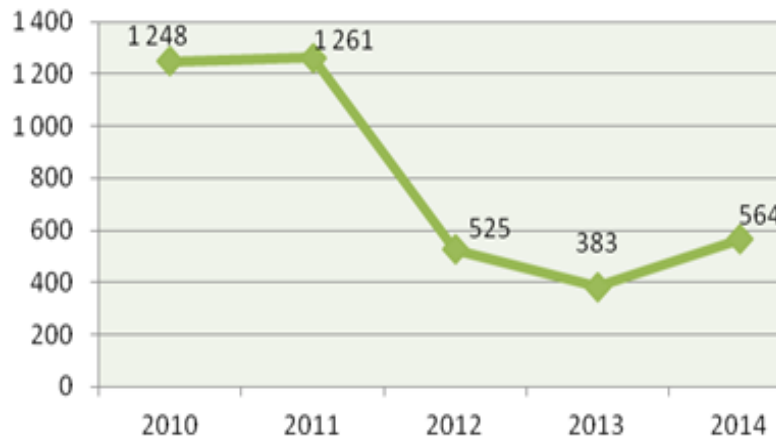

Pentru perioada 1993-2014 volumul total de tăieri din cadrul Agenției „Moldsilva” a crescut de **2,6 ori** (de la 223,8 pînă la 588,2 mii m³), iar tăierile de produse principale a crescut de **5 ori** (de la 69,7 la 347,3 mii m³)

Total masă lemnoasă recoltată în procesul tăierilor silvice autorizate (Moldsilva, mii m³)

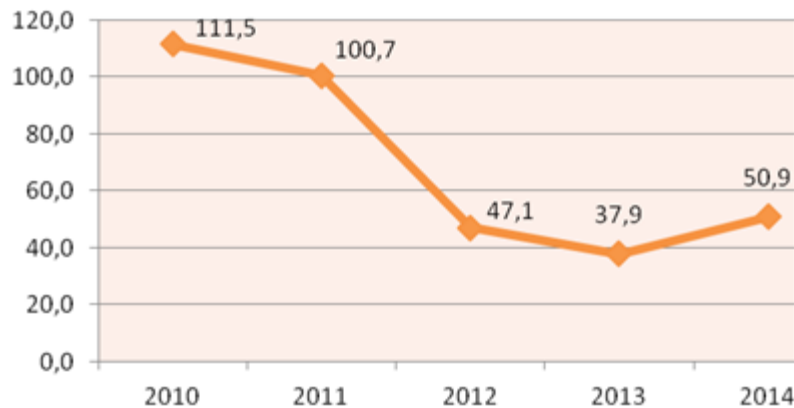
- A - Tăieri de produse principale
- B - Lucrări de îngrijire și conducere
- C - Tăieri diverse total

Suprafața și volumul tăierilor prin licitație

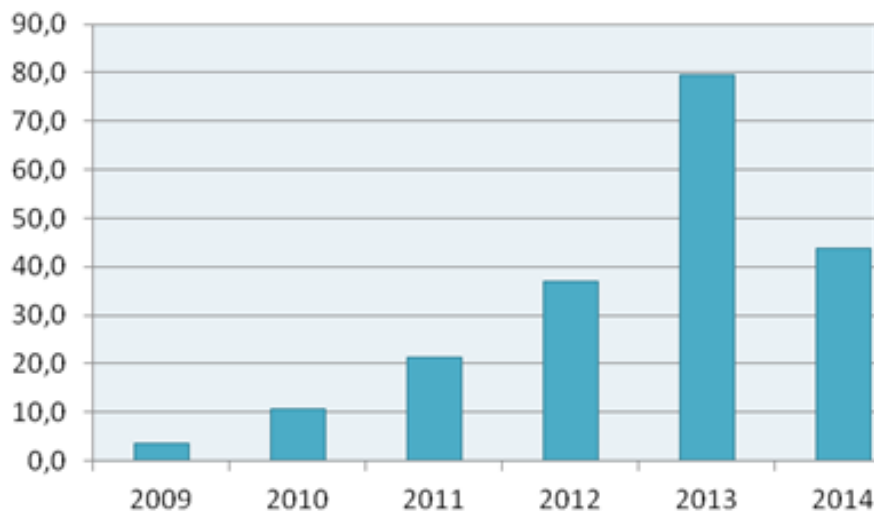

Pentru perioada anilor 2010-2014 suprafața tăierilor prin licitație s-a redus de **2,2 ori** (de la 1248 pînă la 564 ha), și volumul tăierilor s-a redus de **2,2 ori** (de la 111,5 mii m3 pînă la 50,9 mii m3)

Suprafața tăierilor efectuate în urma licitațiilor forestiere (ha), total pe RM

Volumul tăierilor efectuate în urma licitațiilor forestiere (m3), total pe RM

Tăieri în pădurile primăriilor în baza autorizațiilor din partea inspecției ecologice - volumul masei lemnoase (m3), total pe RM

Tăieri în baza autorizațiilor

Volumul masei lemnoase recoltate în pădurile primăriilor în baza autorizației eliberată de inspecția ecologică, demonstrează în ansamblu o creștere (creșterea de 12,6 ori pentru perioada 2009-2014), deși în 2014 a avut loc o reducere considerabilă a volumului tăierilor

Tăieri silvice autorizate (2014)

Tăieri de păduri pe regiuni, mii m3

Regiuni	Tăieri silvice Moldsilva	inclusiv licitația	Autorizația	Volumul total
Nord	123,9	15,3	3,5	127,4
Centru	351,7	18,4	19,0	370,7
Sud	112,6	17,2	10,1	122,7
Total	588,2	50,9	32,6	620,8

Volumul tăierilor silvice autorizate, mii m3

A
0,5-10
10-15
15-20
20-15
40-60

Ponderea terenurilor acoperite cu păduri în suprafața totală a raioanelor, % B

0-7
7-10
10-15
15-25
25-35

Cel mai mare volum de masă lemnoasă (cca. **60%**) este recoltată în regiunea de Centru, la regiunea de sud se atribuie **19%** din volumul total de tăieri, încă **21%** de masă lemnoasă este recoltată în regiunea de nord a țării.

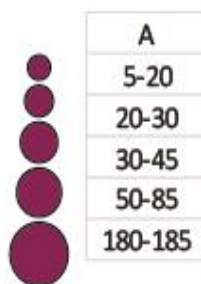
- Studiul analitic efectuat în 2010 în Moldova (Capcelea, Lozan, Lupu et. al., 2011) privind estimarea consumului masei lemnoase în gospodăriile casnice, inclusiv datele de import-export al producției lemnoase a identificat o ***situație alarmantă în sectorul forestier***.
- Conform datelor obținute, volumul anual real de folosință a masei lemnoase de către populația locală este ***mai mare de 3 ori*** decât cel recoltat oficial în țară și practic este egal cu volumul anual de creștere a resurselor silvice.

Consumul produselor lemnoase

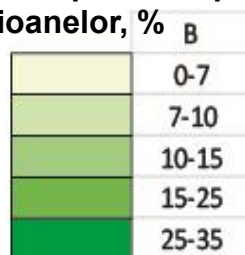
Evaluarea consumului produselor lemnoase

Regiuni	Consumul evaluat, mii m3	Ponderea consumului din surse alternative, %	Consumul corectat, mii m3
Nord	254,2	21,8	198,8
Centru	615,8	25,4	459,4
Sud	469,9	19,5	378,3
Total	1339,9	22,7	1036,4

Volumul consumului produselor lemnoase, mii m3

Ponderea terenurilor acoperite cu păduri în suprafața totală a raioanelor, %

Masa lemnoasă provenită de la îngrijirea și defrișarea plantațiilor constituie **11,1%** din consumul masei lemnoase folosit de gospodăriile casnice.

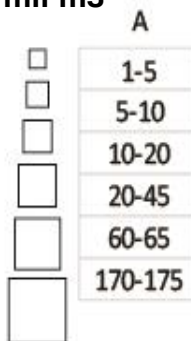
Consumul surselor alternative de combustibil (resturilor vegetale și deșeurilor de la prelucrarea lemnului) constituie **10,7, 14,3 și 8,4%** din volumul estimativ al consumului lemnului de către populație (corespunzător pentru nordul, centrul și sudul țării).

Raportul dintre consum și volumul tăierilor silvice

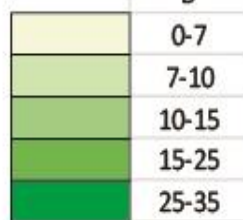
Raportul dintre consum și volumul tăierilor silvice, mii m3

Regiuni	Tăieri total	Consumul total	Diferența
Nord	127,4	198,8	-71,4
Centru	370,7	459,4	-88,7
Sud	122,7	378,3	-255,6
Total	620,8	1036,5	-415,7

Diferența dintre tăieri și consumul produselor lemnoase, mii m3

Ponderea terenurilor acoperite cu păduri în suprafața totală a raioanelor, %

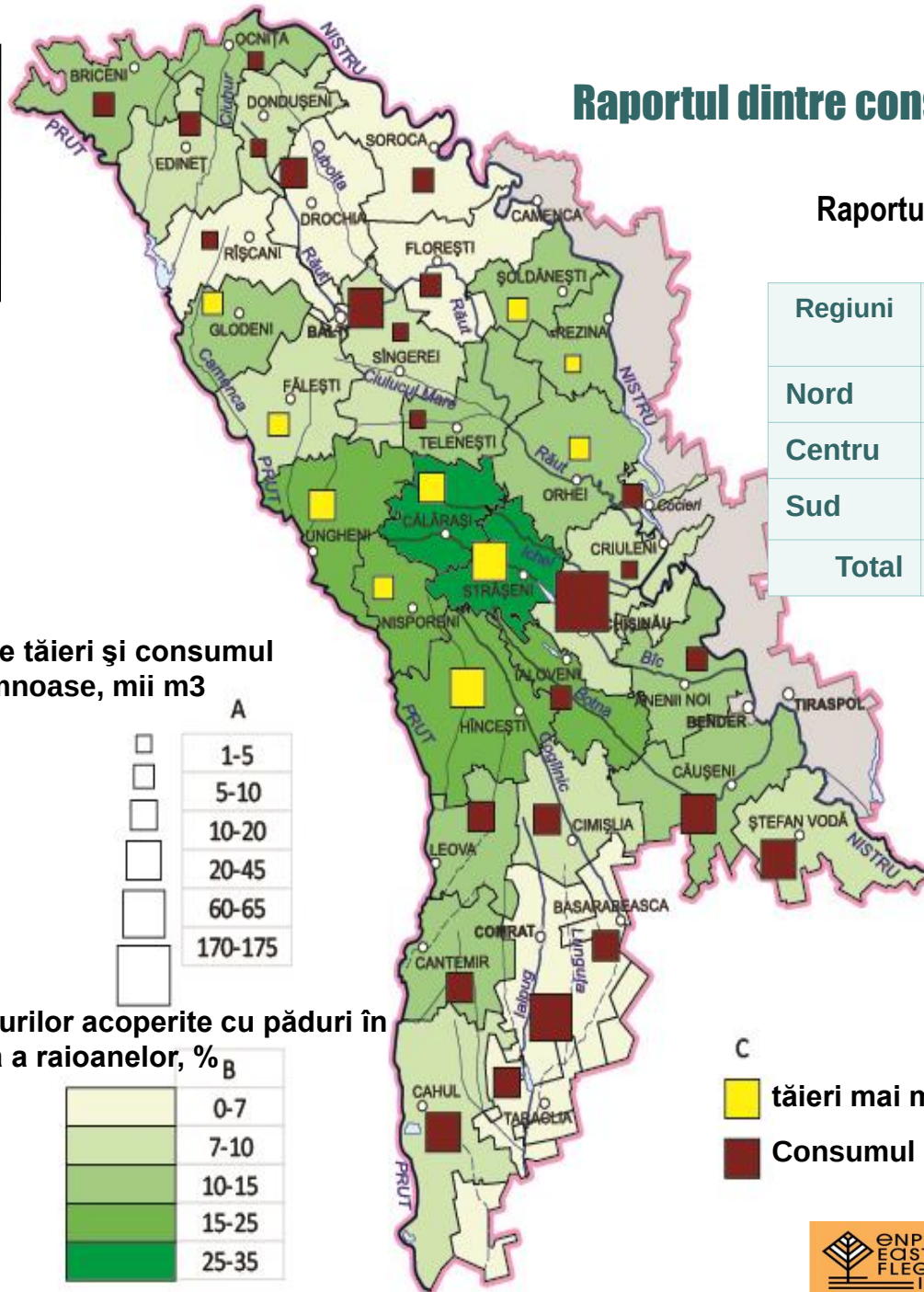
Consumul lemnului în gospodăriile casnice întrece tăierile cu mai mult de **415 mii m3** (ceea ce constituie cca. **67%** din volumul tuturor tipurilor de tăieri).

- Conform unor date pentru perioada 2000-2004 sursele ilegale sau neînregistrate ar constitui în țară cca. **42%** din volumul de consum al masei lemnoase.

C

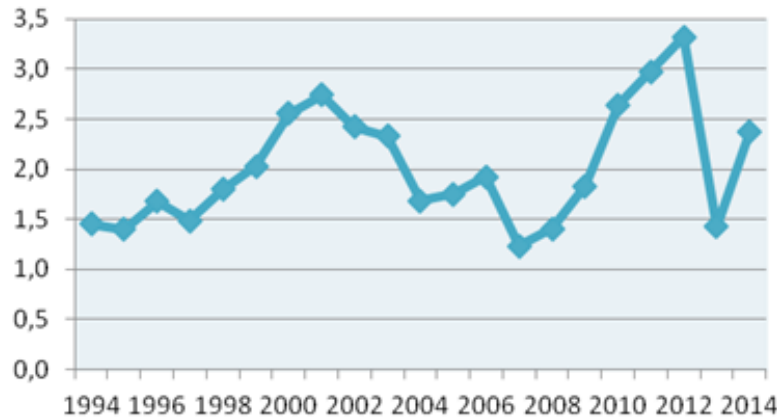
□ tăieri mai mare decât consumul

■ Consumul mai mare decât tăieri

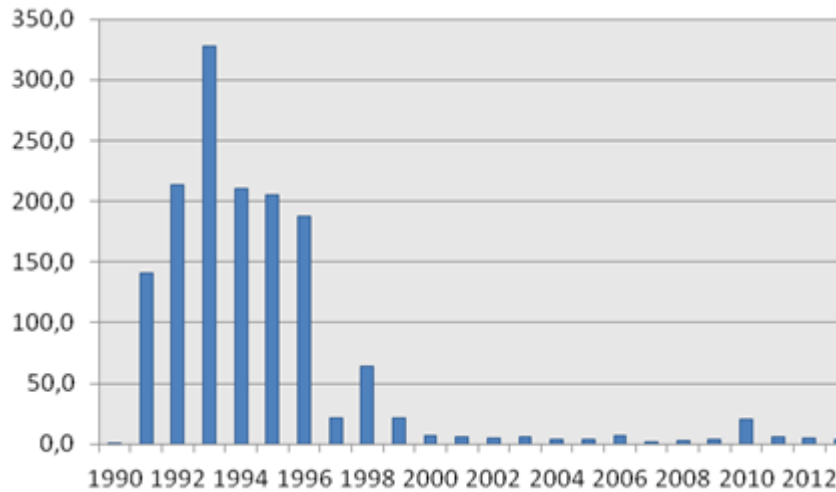

Tăieri ilicite în fondul forestier

Analiza indicatorilor protecției pădurilor din fondul silvic în gestiunea Agenției Moldsilva la fel demonstrează un volum mare de tăieri ilicite, ce au atins valori maxime în 2011-2012 (mai mult de 3,3 mii m3)

Volumul total al tăierilor ilicite în fondul forestier gestionat de Agenția "Moldsilva", (mii m3)

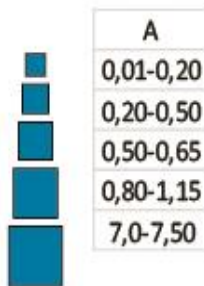
Reviziile din 1991-1996, au înregistrat volumuri de tăieri ilegale în țară mai mari de 300 mii m3, ceea ce este comparabil cu diferența stabilită între consumul masei lemnoase de gospodărie și volumurilor de recoltare a acesteia

Lemn de foc recoltat ilegal, mii m3

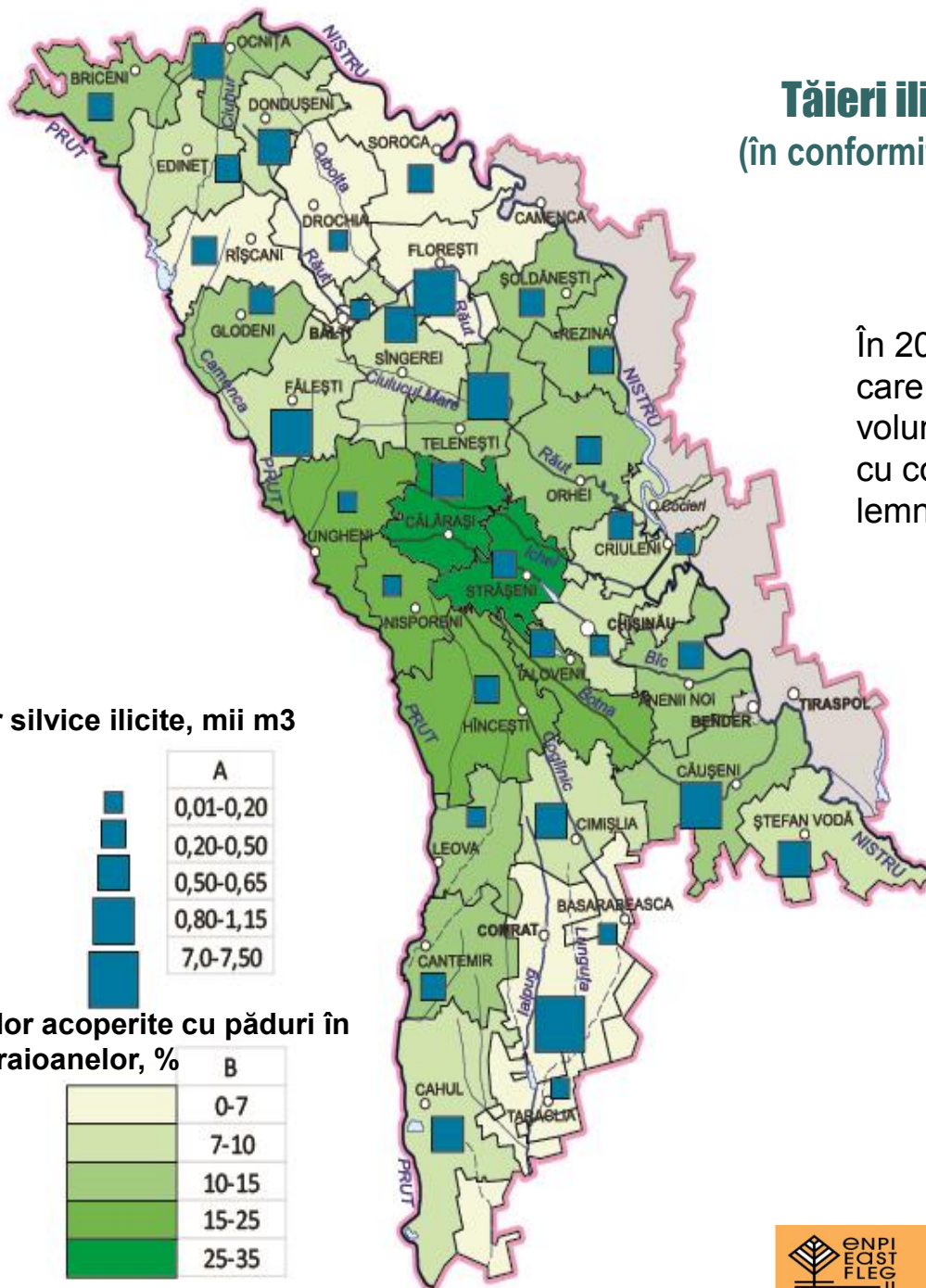
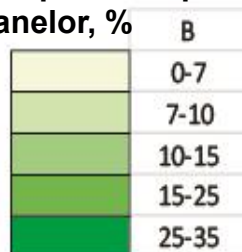
Tăieri ilegite în fondul forestier (în conformitate cu monitorizarea în 2010)

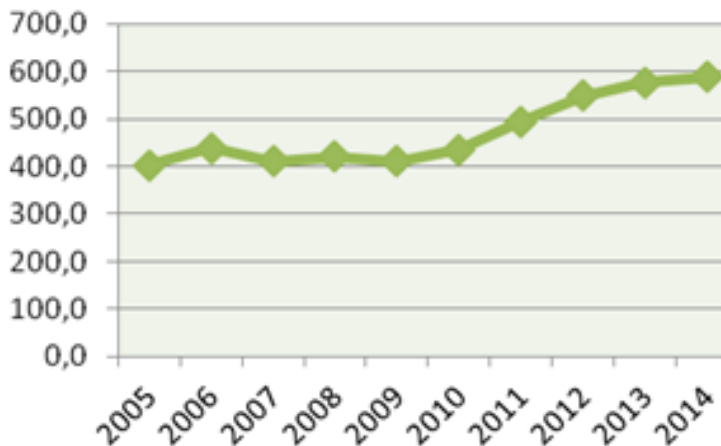
În 2010 la fel a fost efectuată o revizie care a permis înregistrarea unor volumuri considerabile (în comparație cu controalele actuale) de masă lemnoasă recoltată ilegal în țară

Volumul tăierilor silvice ilegite, mii m3

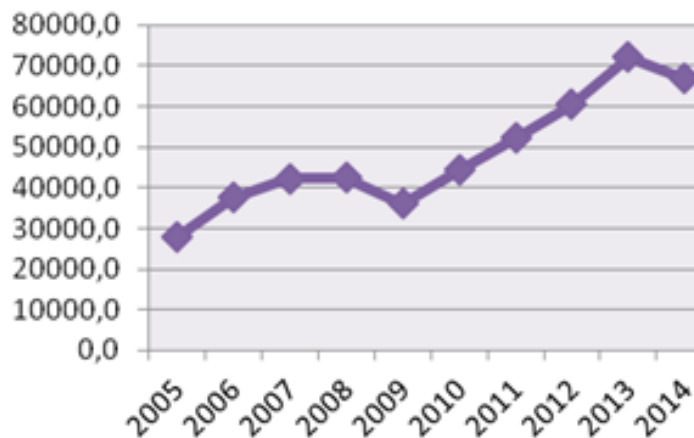

Ponderea terenurilor acoperite cu păduri în suprafața totală a raioanelor, %

Decontări cu buget - total impozite (mii lei)

Volumul total al tăierilor (mii m3)

Decontările cu bugetul

În 2014 tăierile silvice din cadrul Agenției Moldsilva au constituit **588,2 mii m3**, iar la bugetul de stat au fost achitați **66822,6 mii lei**

Structura impozitelor achitate la buget (2014)

Nr.	Denumirea impozitelor	Suma, mii lei
1	Impozit pe venit din activitatea de întreprinzător	3398,2
2	Impozit pe venit din salariu	11248,5
3	TVA	49750,9
4	Impozit funciar	210,4
5	Impozit imobil	71,1
6	Taxa pentru amenajarea teritoriului	410,7
7	Impozit pe apă	10,3
8	Taxa pentru folosirea drumurilor	283,3
9	Venitul silvic	412,5
10	Impozit la sursa de plată (5%)	582,0
11	Defalcări 30 % din profit (din anul 2011-25%)	2,2
12	Alte impozite	6,3
13	Amenzi si penalități	436,2
	Total impozite:	66822,6

Decontările cu bugetul

Structura părții permanente a impozitelor, 2014

Denumirea impozitelor	Suma, mii lei
Impozit funciar	210,4
Impozit imobil	71,1
Taxa pentru amenajarea teritoriului	410,7
Impozit pe apă	10,3
Taxa pentru folosirea drumurilor	283,3
Total	985,8

Analiza structurii impozitelor achitate a permis stabilirea părții permanente a acestora (ce nu depind de volumul tăierilor) și a părții variabile, volumul căreia depinde direct de volumul de tăieri.

Structura părții variabile a impozitelor, 2014

Denumirea impozitelor	Mii lei	%
Impozit pe venit din activitatea de întreprinzător	3398,2	5,16
Impozit pe venit din salariu	11248,5	17,09
TVA	49750,9	75,57
Venitul silvic	412,5	0,63
Impozit la sursa de plată (5%)	582,0	0,88
Defalcări 30 % din profit (din anul 2011-25%)	2,2	0,00
Alte impozite	6,3	0,01
Amenzi si penalități	436,2	0,66
Total	65836,8	100

Tăierea a 588,2 mii m3 de masă lemnoasă a adus la buget 65836,8 mii lei, ceea ce a constituit partea plăților ce depinde de volumul de tăieri.

Fiecare m3 de masă lemnoasă tăiată aduce la buget 111,9 lei

Veniturile ratate pentru buget din cauza tăierilor ilegale

Calculul impozitelor neachitate la buget

Regiuni	Diferența dintre tăieri și consumul, mii m3	Impozite neachitate la bugetul, mii lei
Nord	71,4	7990
Centru	88,7	9926
Sud	255,6	28602
Total	415,7	46518

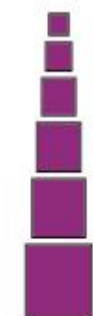
Analiza structurii impozitului neachitat indică că cea mai mare sumă se referă la TVA (mai mult de 35 mln. lei) și impozitul pe venit din salariu (cca. 8 mln. lei)

Din suma calculată a impozitelor neachitate 76,2% (35,5 mln. lei) nu a ajuns în bugetul de stat și 23,8% (11 mln) - în bugetele locale

Denumirea impozitelor	Destinația	Detalii distribuie	Impozite neachitate de la venitul ratat la buget, mii lei
Impozit pe venit din activitatea de întreprinzător	Bugetul de stat	100% defalcări din bugetul de stat în bugetul local	2401
Impozit pe venit din salariu	Bugetul de stat	100% defalcări din bugetul de stat în bugetul local	7948
TVA	Bugetul de stat		35152
Venitul silvic	Bugetul local		291
Impozit la sursa de plată (5%)	Bugetul de stat	100% defalcări din bugetul de stat în bugetul local	411
Defalcări 30 % din profit (din anul 2011-25%)	Bugetul de stat		2
Alte impozite			4
Amenzi si penalități			308
Total impozite			46518

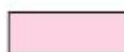
Impozite de la venitul ratat neachitate anual la bugetul de stat și bugetul local din cauza tăieri ilicite

Mărimea impozitelor neachitate la buget,
mii lei

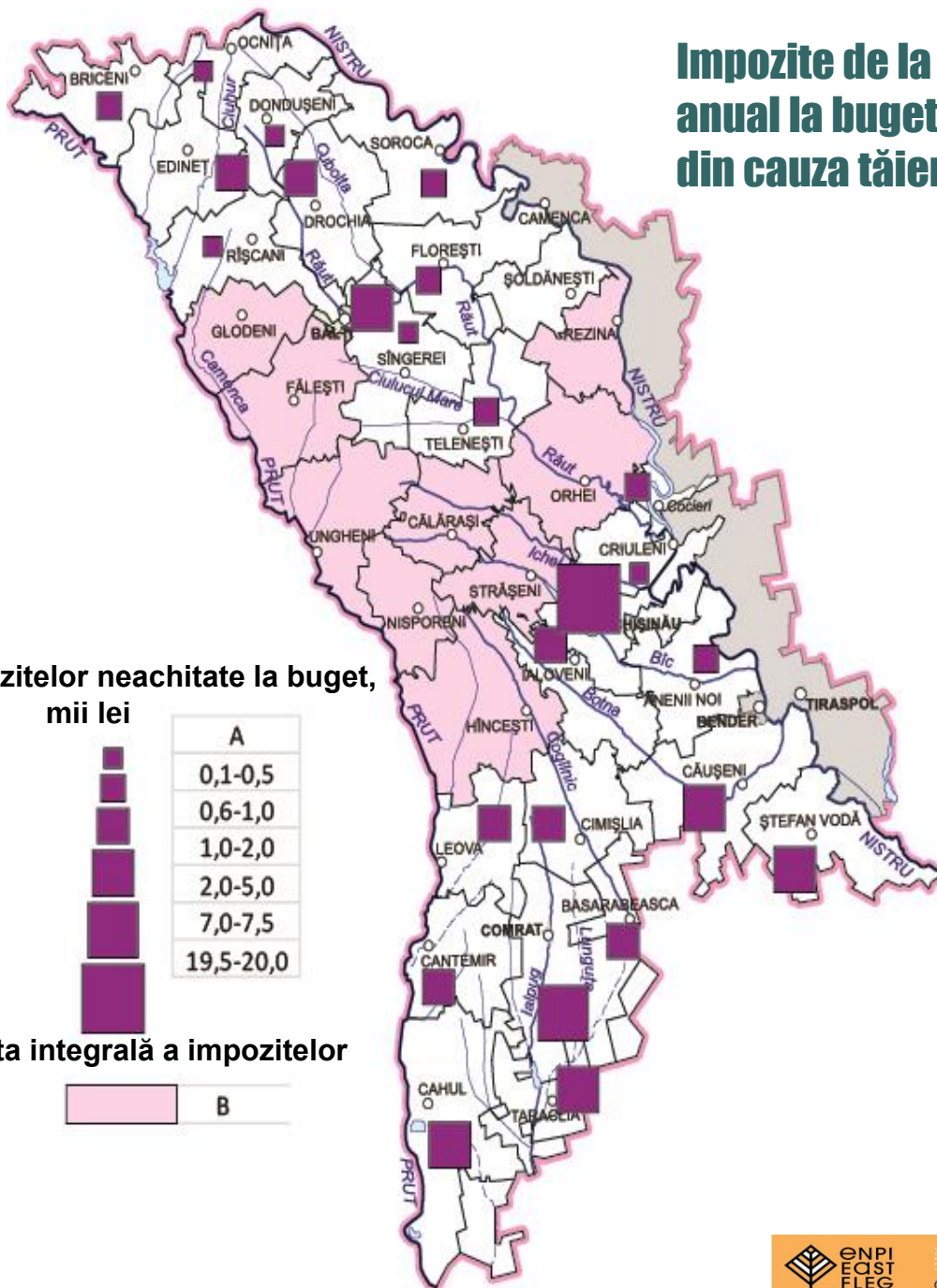

A
0,1-0,5
0,6-1,0
1,0-2,0
2,0-5,0
7,0-7,5
19,5-20,0

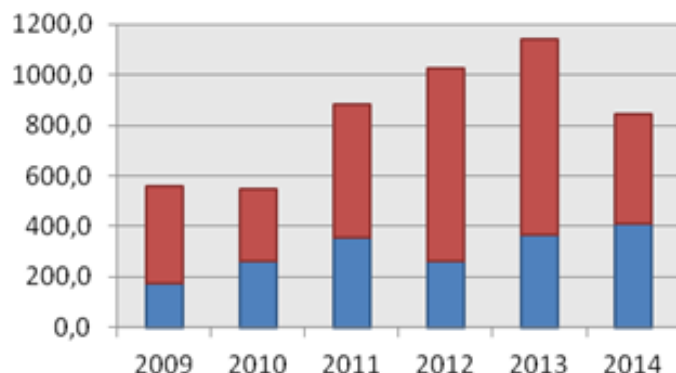
Raioane cu plata integrală a impozitelor

B

Amenzi și penalități

- A Amenzi și penalități - Agenția Moldsilva
- B Amenzi incasate - Inspectoratul Ecologic de Stat

Pentru perioada 2009-2014 a fost înregistrată tendința creșterii plăților – volumul sumelor încasate a crescut cu **mai mult de 50%**.

Amenzi și penalități (2009-2014), mii lei

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009-2014
Amenzi incasate de Inspectoratul Ecologic	171,0	262,6	357,3	261,6	366,0	407,3	1825,8
Amenzi si penalități Moldsilva	385,4	284,1	522,4	760,6	775	436,2	3163,7
Amenzi si penalități total	556,4	546,7	879,7	1022,2	1141,0	843,5	4989,5

Prin intermediul amenzilor și plăților de compensare a daunei de la folosința ilegală a resurselor silvice pentru perioada 2009-2014 a fost întoarsă suma de cca. **5 mln. lei**.

Astfel ținând cont de amenzile și plățile de compensare a daunei neachitățile în buget din cauza tăierilor ilegale constituie cca. **45,5 mln. lei**.

- În lucrarea (Galupa, Guțan și a., 2013) a fost făcută încercarea de a evalua **costul serviciilor silvice ecosistemice**, în baza evaluării totale anuale pentru 1 ha în sumă de 961 dol. SUA.
- Conform acestei abordări metodice costul sumar total a constituit 53,7 mln dolari SUA.
- Dezvoltările de mai departe a acestor direcții pot fi utile pentru evaluarea economică a veniturilor ratate de la folosința nerațională a resurselor silvice.

Venituri ratate în urma folosinței neraționale ale resurselor cinegetice

Evaluarea veniturilor ratate în urma folosinței neraționale ale resurselor cinegetice a fost obținută prin sumarea indicatorilor de neobținere a venitului economic net

- ❖ de către utilizatorii cinegetici de la realizarea licențelor pentru vânătoare și
- ❖ de către vânători (locuitori din regiune) de la vînatul animalelor cinegetice.

Acestea sunt calculate reieșind din

- ❖ efectivul optim al mistrețului (4000), numărul ce trebuia a fi atins în 2012
- ❖ de căprior (16000 din cel optim de 20000) și
- ❖ numărul așteptat în 2014 de cerb nobil (600 din 2000).

Calculul veniturilor ratate (VR) de la folosința nerațională ale resurselor cinegetice și braconaj

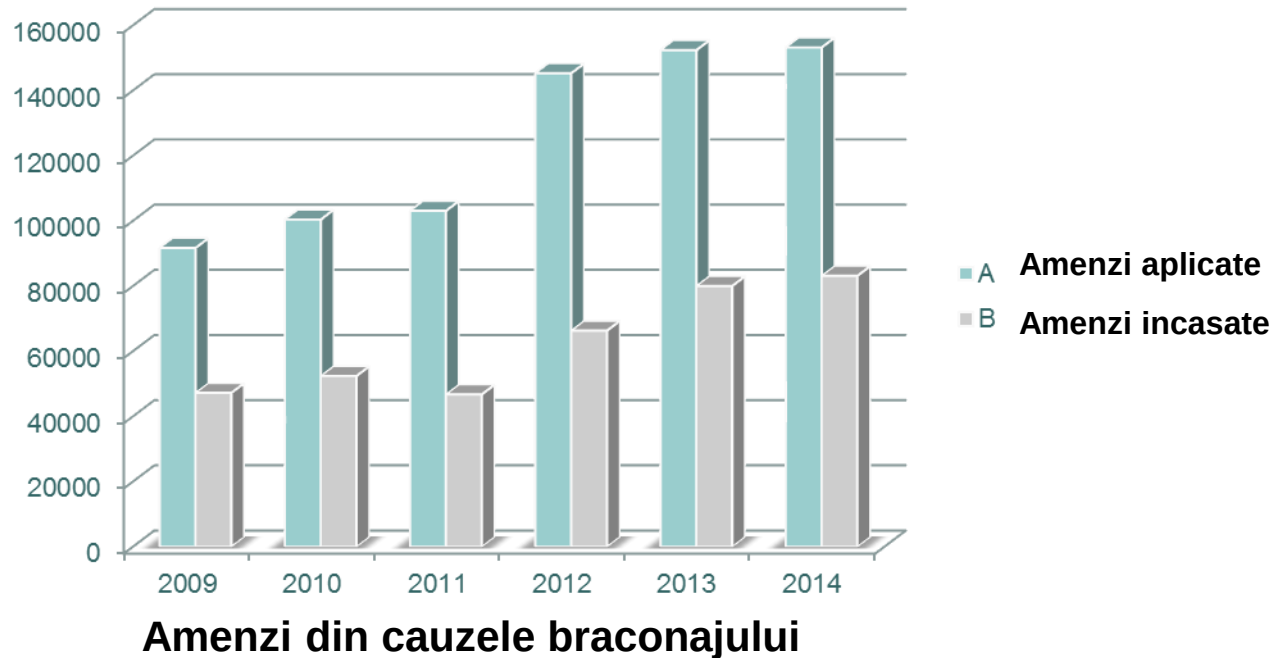
	VR directe (de la realizarea licențelor pentru vânătoare), mil lei	VR indirecte		
		venit de la realizarea licențelor pentru vânătoare, mil lei	venit de la producția de vânătoare, mil lei	venit de la animale potențiale de trofeu, mii dol. USA
Mistreț	2,1		6,35	2,5 - 3
Căprior		3,2	6.4	15
Cerb nobil		1,5	0,23	10
Total	2,1	4,7	12,98	28

Veniturile ratate totale calculate pentru 2014 sunt:

- ❖ VR directe de la reducerea numărului de mistreți – 7 milioane lei,
- ❖ VR indirecte de la licențele nevândute pentru vânătoare sunt estimate la 4,7 milioane lei,
- ❖ VR indirecte pentru vânători – 12,98 milioane lei, plus 28 mii USD pentru trofee.

Veniturile ratate în urma braconajului și gestionării iraționale a animalelor cinegetice constituie cca. **20 mln lei** și cca. **28 mii dol. SUA** – pierderi de venit de la animale potențiale de trofeu.

Compensarea parțială a veniturilor ratate

- Compensarea parțială a veniturilor ratate are loc în rezultatul controlului asupra braconajului.
- În 2014 aceasta a constituit **83,1 mii lei** (amenzi încasate), în timp ce suma totală a amenzilor aplicate a fost de 153,2 mii lei.